Annotatie

Van: E.P.Peterse en L. van Koppen
Telefoon: 06-10418033
E-mail: l.vankoppen@griffie.rotterdam.nl

Ons kenmerk: 26bb00
Datum: 23 oktober 2026

Aan: Commissie Veiligheid, Bestuur & Financiën
Betreft: Conceptbegroting 2027 en tweede herziening 2026
Vergadering: 29 oktober 2026

Over de bespreking

Doel	Het college biedt de raad uiterlijk op 30 september van het jaar dat voorafgaat aan het begrotingsjaar de ontwerpprogrammabegroting ter vaststelling aan. De Begroting is een instrument conform artikel 4 van de financiële verordening en legt bij besluitvorming de keuzes voor de komende jaren financieel vast. Wat willen we bereiken, Wat gaan we daarvoor doen en Wat gaat het kosten, zijn op hoofdlijnen de te beantwoorden vragen (zie hiervoor ook rapport Rekenkamer). Een raadslid toetst daarbij of de begroting reëel (kloppen de aannamen) en structureel (vier jaar voorruit) in evenwicht is. Meer hierover kunt u lezen in het GTK Gemeente 2026.
Wijze van bespreking	De begrotingsbehandeling in de commissie zal, conform uw besluit van 8 oktober j.l., gesplitst plaatsvinden. U ontvangt de wethouders in onderstaande volgorde: - Burgemeester en wethouder Van Dommelen (Veilig) - Burgemeester, wethouder Dekkers (Bestuur en Dienstverlening) en wethouder Versnel (Kleine kernen) - Wethouder van Dommelen (Organisatie en Financiën)
Stukken	Om digitaal overzicht te generen in het aantal te betrekken stukken is er een Onderwerpdossier concept-begroting 2027 en tweede herziening 2026 . Bij ontvangst van nieuwe te betrekken stukken wordt dit onderwerpdossier aangevuld, houd deze pagina dus in de gaten. Stukken die in VB&F bij de bespreking betrokken worden: • Raadsvoorstel over Wijziging investeringsbeleid (26bb007182 met bijlages 26bb007179, 20bb016753, 26bb007719, 21bb006797 en 6bb007181) • Collegebrief over organisatieopgave coalitieakkoord 'Vaart Maken' (26bb008816) • Wethoudersbrief Dekkers over voortgang Oracle Fusion oktober 2026 en tussenbericht moties Greater alternatieven (26bb008970) • Collegebrief over Raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam (26bb008831) • ICT-monitor (26bb00) • Technische vragen en beantwoording (26bb009191) • Brief Rekenkamer Rotterdam over het rapport Rode draden: Begroting 2027 (26bb009087 met bijlage 26bb009088) • Collegebrief over Voortgangsrapportage Programma Kleine Kernen 2025 (26bb002993) • Wethoudersbrief Buijt over Wijk aan Zet - Begroting wijken en dorpsraden (26bb005608) • Tussenbericht motie Van Wifferen over Veiligheidsbeleid beter in beeld (26bb003979) • Brief van VNG over begrotingsadvies 2027-2030 (26bb003981) • Brief van Provincie Zuid - Holland over herziening gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2026 en begrotingscirculaire 2027 (26bb005171 met bijlage 5174 en 5175)

	• Brief van Provincie Zuid-Holland over tussenbericht Financieel toezicht 2026 (26bb007022) • Bijzondere ledenbrief VNG over Rijksbegroting 2027 en de gevolgen voor de gemeente (26bb008150)
Moties en toezeggingen	Zie bijlage 1, 2, en 3; bij twijfel over de inzet van instrumenten kunt u altijd hulp vragen aan de griffie.
Vervolg	Op dinsdag 10 november en donderdag 12 november 2026 vindt de raadsbehandeling van de conceptbegroting 2027 en tweede herziening 2026 plaats in 2 termijnen. Het college reageert op de inbreng van de gemeenteraad. Aansluitend aan het debat wordt er op 12 november 2026 gestemd. Het geheel uitgeschreven proces kunt u hier teruglezen.

Context

- Dit is de eerste begroting waarin het coalitieakkoord is verwerkt. De gemeenteraad heeft nooit gestemd over het coalitieakkoord, er wordt wel gestemd over voorliggende conceptbegroting.;
- De begroting 2026 is besproken en vastgesteld tijdens de raadsvergaderingen van 11 en 13 november 2025. In de eerste herziening 2026 (vastgesteld 16 juli 2026) staat de financiële stand van zaken voor het lopende boekjaar. Bij deze tweede herziening 2026 wordt deze financiële stand van zaken geactualiseerd.
- U kunt het besluit amenderen, de griffie kan ondersteunen om dit op juiste wijze te verwerken. Zie bijlagen 1, 2 en 3 voor de werkwijze en formats met betrekking tot amendementen en moties.

Algemene aandachtspunten

- In het raadsvoorstel wordt gevraagd de begroting 2027 en de tweede herziening 2026 vast te stellen. De besluiten 4 en 7 vragen een andere werkwijze ten aanzien van (bestemming) reserves, weerstandvermogen en risicobeheersing. Onduidelijk is hoe deze zaken zich verhouden tot bijvoorbeeld artikel 13 van de financiële verordening artikel 13 (lid 2, 4 en lid 7). Eerder is door de COR gevraagd deze bepaling in de verordening waarnaar wordt verwezen over te hevelen naar de Kadernota reserves en voorzieningen. De financiële verordening moet voor 1 januari 2027 op dit punt gewijzigd zijn. UPDATE: op 21 oktober heeft u een HERZIEN raadsvoorstel ontvangen
- Er is een verschil in zoekresultaten tussen de website en de pdf, waarbij de pdf meer hits geeft.
- Aan het einde van het jaar wordt een "100-dagen brief" van het college verwacht, het is op het moment van schrijven van deze annotatie onduidelijk hoe deze zich verhoudt tot de conceptbegroting 2027.
- Grote projecten en stadsprojecten: In de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën wordt over de projecten op hoofdlijnen integraal gesproken, met in het bijzonder aandacht voor de (financiële) impact van de projecten in relatie tot de P&C-cyclus. Inhoudelijke vragen over specifieke projecten kunt u bij de behandeling van de begroting in de vakcommissies aan de betrokken wethouder stellen. *De specifieke projecten die in Veiligheid, Bestuur en Financiën aan bod kunnen komen, zijn: Centrale bibliotheek, Getijdenpark Feijenoord, Nelson Mandelapark, IT-campus en renovatie Boijmans.*
- De conceptbegroting 2027 en tweede herziening 2026 wordt in alle commissies besproken per voor de betreffende commissie relevante portefeuille of onderwerp. Voor u betekent dit dat u tijdens de bespreking:
    - Toetst of de plannen en de daarbij begrote middelen (naast wenselijk) realistisch en voor de afgesproken looptijd begroot zijn. (Structureel en reëel begrotingsevenwicht op langere termijn);
    - Signaleert waar bijstelling of sturing nodig is;
    - Richting geeft aan de begrotingsvoorbereiding via moties of amendementen.
    - Met de concept-begroting 2027 en tweede herziening 2026 worden ook de volgende stukken ter besluitvorming aangeboden:
        - Nieuwe programma indeling (NB: het budgetrecht van de raad zit op programmaniveau)

- Beleidsnota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
- Belastingverordeningen
- Kadernota lokale lasten
- Tekstuele wijziging in de verordening leges Burgerzaken.

Op de website houden we deze stukken bij elkaar in het onderwerpdossier "concept-begroting 2027 en tweede herziening 2026"

Relevante openstaande moties en toezeggingen

26bb005222 Roskam Leefbaar Rotterdam	Hoeveel kost dat gratis miljoen?
23bb004914 Bokhove GroenLinks	Raad aan zet bij uitgaven budget koers van de stad *Afdoening aangehouden*
26bb006105 Biljoen PRO	Greater alternatieven
26bb005221 Roskam Leefbaar Rotterdam	Beter door Rotterdam
24bb008510 Van Wifferen D66	Heldere doelen voor bestrijden drugscriminaliteit
24bb007752 Van Wifferen D66	Veiligheidsbeleid beter in beeld
26bb006858 WH Van Dommelen	De wethouder zegt toe begin 2027 de prioriteringsagenda handhaving in overleg met de raad te herijken.

Organisatie-ontwikkelingen
U betrekt de Raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam bij de begrotingsbespreking, evenals de collegebrief over de organisatieopgave 'vaart maken'. 'Kiezen voor Rotterdam' is de organisatieopgave die uit de vorige raadsperiode stamt, 'vaart maken' volgt uit het coalitieakkoord. De invulling van 'vaart maken' wordt niet in de begroting zelf, maar in voornoemde brief van 13 oktober toegelicht.
In haar rapport bij de begroting merkt de rekenkamer op dat 'taakstellende bezuinigingen kunnen leiden tot tegenvallers. Omdat er nog geen concrete plannen voor taakstellingen bestaan, kan in de praktijk blijken dat de voorgenomen bezuiniging niet mogelijk is.' Specifiek over 'vaart maken' merkt de rekenkamer op: 'Hiervan maakt het college niet duidelijk hoe deze taakstelling zich verhoudt tot de eerdere bezuinigingsopgave 'kiezen voor Rotterdam'.

Collegetargets
In de begroting op pag. 5 staat dat het college voor het einde van het jaar de raad informeert over de collegetargets, waarna deze verwerkt worden in de begroting. *Hoe zal die verwerking er precies uitzien? Immers, de begroting is dan al vastgesteld.*

Wijkakkoorden
In de begroting op pag. 226 staat '...voorbereiding van nieuwe wijkakkoorden waarvan de uitvoering begin 2027 start. [...] Er komen aparte processen voor meerjarige opgaven (via het wijkakkoord) en voor korte termijn acties (dagelijkse slagkracht).'
Wanneer zullen de nieuwe wijkakkoorden dan precies klaar zijn en hoe krijgen deze wijkakkoorden een plek in de P&C-cyclus? Hoe worden eventuele (financiële) gevolgen bijvoorbeeld verwerkt?

Leeswijzer begroting
Als er zaken zijn die je opvallen en waarvoor je geen toelicht in de stukken kan vinden of de toelichting onduidelijk vindt; maak hier dan een technische vraag van. Deze vragen kun je tot en met vrijdag 9 oktober 2026 (12.00 uur) indienen via info@griffie.rotterdam.nl

Het raadsvoorstel is leidend, de website en de brief zijn daar een toelichting op. Het eerst lezen van het raadsvoorstel geeft structuur (waarover wordt een besluit gevraagd/genomen)

- In het raadsvoorstel worden onder Bijlage 3 een aantal nieuwe kredietvoorstellen voorgesteld.
- Er wordt ook een nieuwe programma indeling voorgesteld, het budgetrecht van de raad zit op programmaniveau.

Website

- Op pagina 3 van de website is een samenvatting gegeven van de grootste ontwikkelingen, let hier op de verschillen in de laatste kolom van de tabel met de verschillen;
- Structureel exploitatiesaldo: Het structureel exploitatiesaldo betreft het verschil tussen de structurele lasten (kosten) en de structurele baten (opbrengsten). Indien de begroting niet structureel in evenwicht is, kan de Provincie Zuid-Holland de gemeente onder verscherpt toezicht plaatsen. De Provincie heeft hier een signaal over afgegeven. De ontwikkeling in de verhouding van de baten en de lasten in de tijd is hierin belangrijk. U kunt dit ook zien in het overzicht van baten en lasten.
  Als het percentage u niets zegt kunt u ook kijken naar het EMU-saldo per jaar: Positief EMU-saldo → de gemeente heeft per saldo een overschot, negatief EMU-saldo → de gemeente heeft per saldo een tekort.
  Gezien de rol van een raadslid cf. Gemeentewet kunt u de volgende vagen stellen: Is het structureel exploitatiesaldo meerjarig in evenwicht? Worden reëel begrote structurele lasten gedekt door structurele inkomsten?
- Netto schuldquote: Deze tabel geeft snel inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hierin is een neerwaartse trend waarneembaar dat te zien is in een hoger percentage. Tot de 90% is er geen signaalwaarde.
- Op de Balans kunt u in één oogopslag de ontwikkelingen zien per balanspost zoals de vaste schulden (Vreemd Vermogen) maar ook het bezit (vaste activa) en dit eventueel vergelijken met hetzelfde beeld in de begroting van 2026 (subtotalen zijn bij 2027 niet vet gedrukt, maar let hier wel op).
- Op de pagina overzicht met bijstellingen ziet u de belangrijkste bijstelling samengevat met daaronder per programma (met pulldown menu) De toelichting zou terug te lezen moeten zijn op de pagina van het programma. Het verdient de aanbeveling om bij de voor u relevante beleidsonderwerpen de bijstellingen te bekijken op de tab "Financiën" per programma, hier worden ook de toelichtingen gegeven. Alle "Ramingsbijstellingen vermijdbaar" zijn te beïnvloeden middels een amendement. U kunt een makkelijk overzicht creëren door met de Excel bijvoorbeeld 1 jaar te selecteren. Van de categorie "coalitieakkoord " is niet duidelijk of deze vermijdbaar is.
- De wijkplannen (Jaar Actie Plannen) 2026 staan hier opgenomen (check).
- De door de GRJR aangegeven lastenstijging over het jaar 2026 a € 4.624.257,- (26bb007602) ziet u verwerkt op pagina ##;
- De pagina collegetargets geeft een verwijzing naar de toekomst, maar is niet geheel duidelijk ten aanzien van besluitvorming hierover.

Overige relevante informatie

- Het gehele behandelproces van de Planning and Control(P&C) cyclus in 2026 is te vinden in de brief over behandeling P&C-producten 2026 [26bb003511]
- Zie voor uitleg belastingdruk zie https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten/
- Findo.nl is een Iv3-vraagbaak (Iv3 is de standaard waarin gemeenten hun financiële gegevens rapporteren aan het Rijk en het CBS), dashboard voor kengetallen, baten en lasten en gemeentefonds en databank waarin alle data zijn te bekijken en te downloaden. Daarnaast is een vergelijkingstool toegevoegd, waarmee gemeenten en provincies hun baten en lasten kunnen vergelijken met andere gemeenten/provincies. Ook kunnen verschillen worden geanalyseerd in begrote en gerealiseerde standen.

Bijlage 1 – Werkwijze met betrekking tot amendementen en moties

- Een amendement is een wijziging van het ontwerpbesluit, waarbij het idee is dat het ontwerpbesluit dusdanig geamendeerd wordt zodat de strekking helder is en daarbij ook de relevante tabellen de programma's worden gewijzigd. Het aanpassen van het raadsbesluit wordt daarna zo snel mogelijk vormgegeven. Met een amendement kunt u zowel inhoudelijk als financieel aangeven wat u belangrijk vindt, waarbij de voorwaarde is dat zowel de verhoging als verlaging expliciet worden benoemd. Zie hiervoor het format in bijlage 2 van deze annotatie.
- Het format voor een (financiële) motie is te vinden in bijlage 3 van deze annotatie.
- Wilt u vooraf technisch advies inwinnen over een amendement of een motie, dan kunt u daartoe contact opnemen met de betreffende commissiegriffier. De commissiegriffiers zijn u hierbij graag van dienst.

Bijlage 2 – Format amendement

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om een amendement in te dienen, werkwijze conform artikel 47 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2025. Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbesluit, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt:	
Besluit de voorjaarsnota als volgt te wijzigen:	**Technische vereisten financieel amendement** • Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn. • Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot). • De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.
Toelichting:	
Ondertekening en naam: (art 47 RvO: één naam is verplicht)	

Bijlage 3 – format (financiële) motie

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om moties in te dienen, werkwijze conform artikel 44 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2025. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken. Wijze van indienen van een motie: Een motie moet ter vergadering, om in behandeling genomen te kunnen worden, schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend na een duiding in de vergadering.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt	
De gemeenteraad van Rotterdam, gehoord de beraadslaging, - overwegende - van oordeel dat* - van mening dat* * Keuze maken	
De gemeenteraad: - verzoekt het college van b&w* - roept het college van b&w op* - dringt aan* - spreekt uit* - nodigt uit* - constateert* en gaat over tot de orde van de dag. * Keuze maken	**Technische vereisten financiële moties** • Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen. • Dit dient dekkend te zijn. • De dekking dient uitvoerbaar te zijn.
Ondertekening en naam: (Art 44 RvO: één naam is verplicht)	